

BRIŽINSKI SPOMENIKI

So nastali leta 1000 na mestu Brižin na Bavarskem. Hranijo jih v Munchnu. Vsebujejo dva obrazilca splošne izpovedi In pridigo o grehu in pokori. Poznamo tri dele. Najpomembnejši je drugi, v katerem je pridiga o grehu in pokori. Pridiga ali HOLIMIJA je literarna zvrst na osnovi odlomkov iz svetega pisma in velja za govorniško in jezikovno vsebino. Jezik brižinskih spomenikov je slovenščina v svojem zgodnjem obdobju v karolinški minuskuli.

DRUGI BRIŽINSKI SPOMENIK

Pridiga o grehu in pokori.

Je nagovor duhovnika, ki v preprosti obliki podaja krščanski nauk o grehu in zveličanju. Najprej razloži, da je zaradi Adamovega izvirnega greha prišla nad človeštvo vrsta nesreč, skrbi, bolezni in smrt. Nato vernike opomni, kako naj ravnajo, da bi dosegli zveličanje, odpovedati se je treba pregreham, tatvinam, umorom, krivih priseg, sovraštev,... Zgledujejo naj se po krščanskih mučencih, ki so opravljali dobra dela. Pridigo zaključí s pozivom h kesanju. Človeka čaka božja sodba. Če je opravljaj slaba dela, bo pogubljen, če pa je delal dobro, bo zveličan. V besedilu imamo veliko pesniških figur, inverzij-obrnjen pesniški red, ponavljanj, rim, metafor, bogato sinonimiko-isto misliš z drugimi besedami. B.s. imajo zelo premišljeno zgradbo. Pomen drugega dela Brižinskih spomenikov ni le verski, ampak tudi literarno zgodovinski.

STIŠKI ROKOPIS

Napisan je bil v samostanu Stična v 15. st. Obsega:

Splošno spoved-kitico (prvi zapis slovenske poezije)

Klic k Sv. duhu

Molitev k Mariji

Kaže se vpliv češkega jezika, shranjen je v NUK. Osrednja tema je Jezusovo vstajenje in njegov pomen za odrešitev človeštva

Ostala dela v dobi pismenstva so še:

- Celovski ali Rateški
 - Starogorski
 - Škofjeloški
 - Černješki
 - Razni zapisi
- Prve slovenske tiskane besede 1515, le v kup, le v kup uboga gmajna